

احکام روزه گرفتن زنان در دوران بارداری و شیردهی چگونه است؟

20 فروردین 1401

یک فتوای مشهور درباره روزه گرفتن این است که اگر کسی بداند روزه برای او ضرر دارد، نباید اقدام به روزه گرفتن کند. اما موضوع ضرر داشتن روزه برای بدن دارای ابعاد فراوانی است که نوع ضرر و همچنین نظر مرجع تقلید باید درباره آن مهم است و باید مشخص باشد.

در این بین احکام روزه برای بانوان بیشتر اهمیت دارد. چون این قشر در ماه رمضان‌های زیادی بارداری و شیردهی را تجربه می‌کنند. در این مطلب زوایای احکام روزه برای زنان باردار و شیرده از نظر چند نفر از مراجع عظام را بررسی و پاسخ به سوالات و استفتائات فراگیر در این زمینه را جمع‌آوری کرده‌ایم.

نمی‌دانم روزه برای جنین یا فرزندم مشکلی دارد یا نه

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در پاسخ به این سوال که اگر زن باردار نداند و مطمئن نباشد روزه برای جنین او ضرر دارد یا نه می‌گویند: «اگر بر اثر روزه، خوف ضرر بر جنین وجود داشته باشد و خوف وی هم دارای منشاء عقلایی باشد. افطار بر او واجب است. در غیر این صورت باید روزه بگیرد»

ایشان همچنین درباره همین وضعیت برای **خانم شیرده** می‌فرمایند: «اگر روزه گرفتن باعث کمی شیر او و ناراحتی بچه بشود یا برای خودش ضرر داشته باشد، روزه بر او واجب نیست.»

آیت‌الله مکارم شیرازی نیز درباره وظیفه زن باردار در ایام ماه مبارک رمضان می‌فرمایند: «زنان بارداری که روزه برای حمل آنها ضرر دارد روزه گرفتن برای آنها واجب نیست. اگر روزه برای خودش ضرر دارد، روزه برای او واجب نیست»

به نظر **آیت‌الله جوادی آملی** نیز: «**زن بارداری** که روزه برای او یا فرزندش ضرر دارد باید افطار کند و اگر زنی به بچه شیر می‌دهد و روزه گرفتن برای او یا کودکش ضرر دارد، اگر جایگزینی برای شیر دادن به کودک ندارد می‌تواند روزه را افطار کند.»

فدیه و کفاره تاخیر

به نظر اکثر مراجع، قضای **روزه واجب** حتی اگر روزه به خاطر، ضرر برای جنین و شیردهی گرفته نشده باشد واجب است. در کنار این اگر فرد تا سال بعد موفق به گرفتن روزه‌های قضا شده‌ی خود نشود باید کفاره تاخیر **آن را** هم طبق نظر مرجع تقلید خود بپردازد. اما برخی مراجع کفاره روزه‌ای که به خاطر بارداری و شیردهی قضا شده است را دوبرابر یعنی با کفاره تاخیر آن همراه می‌دانند.

در ادامه این مطلب نظر آیات عظام ایت‌الله خامنه‌ای، آیت‌الله مکارم شیرازی و آیت‌الله جوادی آملی را درباره فدیة روزه خانم باردار و شیرده مرور می‌کنیم. در تمام این احکام اصطلاح «یک مد طعام» معادل 750 گرم گندم، آرد، برنج و یا معادل اینهاست که باید تحت عنوان فدیة به فقیر و یا کسی که مطمئن است آن را به فقیر می‌رساند، بدهد. در دادن كفاره پولی به فقیر، فرد باید مطمئن باشد که فقیر به وکالت از صاحب پول، معادل كفاره را می‌خرد و قبول می‌کند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای درباره كفاره زن باردار و شیرده می‌فرمایند: «**زن باردار** یا شیرده اگر تا سال بعد قضای روزه‌های خود را به جا آورد، فقط باید معادل یک مد طعام فدیة به فقیر بدهد و وظیفه دیگری ندارد.»

ایشان در ادامه درباره این موقعیت که اگر زن باردار و شیرده تا ماه رمضان سال بعد قضای روزه خود را به جا نیاورد سه موقعیت را تشریح می‌کنند: «اگر روزه در طول یک سال مذکور برای مادر ضرر داشت، قضای روزه لازم نیست اما برای هر روز، روزه‌ای که گرفته نشده علاوه بر فدیة بنا بر احتیاط واجب لازم است یک مد طعام دیگر هم به فقیر بدهد. اگر در طول یک سال مذکور روزه برای فرزند یا جنین او ضرر داشت، بنا بر احتیاط یک مد طعام به فقیر داده بشود و بعداً هر وقت که بتواند باید روزه‌ها را قضا نماید. در موقیت سوم اگر زنی در طول یک سال مذکور بدون عذر قضای روزه‌هایش را نگرفت باید علاوه بر فدیة یک مد طعام به عنوان كفاره تاخیر و همچنین قضای روزه را به جا آورد.»

حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی در باره كفاره روزه قضای زن باردار می‌فرمایند: «باید برای هر روز كفاره معادل یک مد طعام بپردازد و بعد هم قضای روزه را به جا آورد. اما اگر روزه برای خودش ضرر دارد نه روزه بر او واجب است و نه كفاره آن اما بعداً باید قضای آن را به جا بیاورد. البته اگر در مورد آخر نتواند تا سال بعد به خاطر ضرر برای خودش به جا آورد، قضا ندارد.»

آیت‌الله مکارم احکام كفاره زن شیرده را به این صورت شرح می‌دهند: «در صورت ضرر برای بچه، برای هر روز روزه قضا شده یک مد طعام و لزوم قضای روزه واجب است. در صورت ضرر برای مادر احکام آن مشابه زن باردار است.»

آیت‌الله جوادی آملی درباره كفاره زن باداری که روزه برای او یا فرزندش ضرر دارد می‌گویند: «قضای آن را بخ جا بیاورد و برای هر روز یک چارک طعام كفاره بدهد. برای زنی هم که بچه شیر می‌دهد قضای روزه واجب و برای هر روز 10 سیر طعام صدقه باید بدهد.»